

Analýza – povolovací
procesy bioplynové
stanice

Rekapitulace Vašeho dotazu

Ve svém dotazu popisujete následující situaci. Na území sousední obce stojí bioplynová stanice, jejíž provoz ohrožuje Vaši obec zápachem. Povolení k provozu této stanice končí koncem roku 2020 . Provozovatel stanice žádá o prodloužení povolení provozu a zároveň plánuje tento provoz rozšířit. Z toho důvodu se provádí také zjišťovací řízení EIA. Vaše obec by se ráda do povolovacích řízení zapojila na základě § 28 správního řádu, protože se cítí být dotčena případným rozhodnutím. Ptáte se, jestli má obec nějaké další možnosti, jak se do povolovacích procesů zapojit.

Naše doporučení

Vaše obec má hned několik možností zapojení do povolovacích procesů.

1. Jako dotčená veřejnost se může zapojit do procesu EIA. Pokud krajský úřad ve zjišťovacím řízení rozhodne, že se EIA provádět nebude, obec se však sama o sobě bránit nemůže.
2. Pokud kapacita bioplynové stanice přesahuje určité limity (tepelný výkon 50 MW), bude se konat řízení o integrovaném povolení. Vaše obec se může do tohoto řízení přihlásit, stát se účastníkem a využívat svých práv.
3. Jestliže se řízení o integrovaném povolení z důvodu malé kapacity konat nebude, může obec podat negativní stanovisko podle zákona o ochraně ovzduší.

Vaše obec má také možnost podat soukromoprávní, tzv. sousedskou žalobu.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

- Manuál [Závazná stanoviska](https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/spravni-rizeni/spravni-rizeni/rada/zavazna-stanoviska)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/spravni-rizeni/spravni-rizeni/rada/zavazna-stanoviska>
- Manuál [Co je to EIA?](https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/eia/rada/co-je-eia)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/eia/rada/co-je-eia>
- Manuál [Jak se zapojit do procesu EIA?](https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/eia/rada/jak-se-zapojit-do-procesu-eia)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/eia/rada/jak-se-zapojit-do-procesu-eia>
- Manuál [Jak probíhá integrované povolení?](https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/integrované-povoleni/rada/jak-probiha-integrované-povolovani-ippc)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/zamery-ovlivnujici-zivotni-prostredi/integrované-povoleni/rada/jak-probiha-integrované-povolovani-ippc>
- Manuál [10 významných práv účastníka správního řízení](https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/ucastnici-spravniho-rizeni/prava-ucastnika-rizeni/rada/10-vyznamnych-prav-ucastnika-spravniho-rizeni)
Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/ucastnici-spravniho-rizeni/prava-ucastnika-rizeni/rada/10-vyznamnych-prav-ucastnika-spravniho-rizeni>
- Manuál [Právní nástroje ochrany ovzduší](#)

Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/ochrana-ovzdusi-a-vod/ochrana-ovzdusi/rada/pravni-nastroje-ochrany-ovzdusi>

- Manuál [Sousedské vztahy](#)

Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/sousedska-prava/sousedska-prava/rada/sousedske-vztahy>

Podrobný právní rozbor

Průmyslové provozy, jako například bioplynová stanice, mohou způsobit mnoho dopadů na životní prostředí. Právní řád upravuje dva zásadní procesy, jejichž cílem je možné vlivy na životní prostředí odhalit a uložit provozovatelům preventivní opatření. Jsou to procesy EIA (z angl. environmental impact assessment, posouzení vlivu na životní prostředí) podle zákona č. 100/2001 Sb., o posouzení vlivu na životní prostředí (dále „zákon o EIA“) a řízení o integrovaném povolení podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci (dále „zákon o integrované prevenci“). Existují také další, méně komplexní právní nástroje. V případě Vaší obce je to vydání závazného stanoviska podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (dále „zákon o ochraně ovzduší“). Nyní vysvětlíme, v jakém pořadí se tato řízení vedou a jaká práva má Vaše obec v těchto procesech.

Závazné stanovisko EIA

Závazné stanovisko je výsledkem procesu EIA. Vydává ho Ministerstvo životního prostředí nebo místně příslušný krajský úřad.

Zákon o EIA v příloze 1 obsahuje výčet záměrů, pro které se EIA provádí. Příloha rozděluje záměry do dvou kategorií. Záměry kategorie I podléhají procesu EIA vždy (jejich výsledkem je tedy vždy závazné stanovisko EIA). Záměry kategorie II, tzv. podlimitní záměry, podléhají nejdříve zjišťovacímu řízení. V něm se posuzuje, jestli tento podlimitní záměr bude mít takový vliv na životní prostředí, že je třeba celý proces EIA (, který ústí ve vydání závazného stanoviska) provést. Takové zjišťovací řízení se bude vést v případě bioplynky v sousední obci.

Nyní je třeba vysvětlit právní povahu stanoviska EIA. Jedná se o tzv. závazné stanovisko podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále „správní řád“). To znamená, že se jedná o podklad pro rozhodnutí v dalším správním řízení. Nelze se bránit proti němu samotnému, ale pouze proti výslednému rozhodnutí. Platí, že na základě negativního stanoviska nelze vydat pozitivní rozhodnutí. Je ale možné vydat negativní rozhodnutí i přesto, že závazné stanovisko bylo pozitivní. Více se dozvíte v našem manuálu [Závazná stanoviska](#).

Ve Vašem případě se ale nejprve povede zjišťovací řízení. Zjišťovací řízení se zahajuje na základě oznámení provozovatele (§ 7 odst. 3 zákona o EIA). Příslušný úřad (krajský úřad nebo MŽP) do 45 dní od podání oznámení na základě kritérií uvedených v příloze 2 zákona o EIA rozhodne, jestli se bude stanovisko EIA vydávat. Výsledkem je buď odůvodněný písemný závěr, kterým úřad rozhodne, že záměr procesu EIA podléhá, nebo správní rozhodnutí, kterým se určuje, že záměr procesu EIA nepodléhá. Do samotného zjišťovacího řízení se veřejnost zapojit nemůže. Pokud je ale rozhodnuto, že se stanovisko EIA provádět bude, může se zapojit do následného procesu. Pokud je naopak rozhodnuto, že záměr posouzení vlivu na životní prostředí nepodléhá, může se dotčená veřejnost dle § 3 písm. i) bod 2 proti tomuto rozhodnutí bránit odvoláním, případně správní žalobou.

Dotčenou veřejností se rozumí právnická osoba soukromého práva,

- jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a
- jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výtěžná činnost a
- která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení podle § 9b odst. 1, případně před dnem vydání rozhodnutí podle § 7 odst. 6, nebo kterou podporuje svými podpisy nejméně 200 osob.

Typicky se jedná o spolky založené za účelem ochrany přírody. Jedinou možností Vaší obce, jak závěr zjišťovacího řízení napadnout, je kontaktovat některý environmentální spolek a požádat ho, aby se proti němu za obec odvolal, případně následně podal žalobu.

Více o EIA se dozvíte v našich manuálech [Co je to EIA?](#) a [Jak se zapojit do procesu EIA?](#).

Řízení o integrovaném povolení

Průmyslové provozy ze zákona potřebují mnoho povolení z oblasti ochrany životního prostředí. Obvykle se jedná o povolení k vypouštění emisí do ovzduší, povolení k nakládání s vodami a o další povolení podle povahy provozu. Ke zjednodušení procesu slouží tzv. integrované povolení podle zákona o integrované prevenci. Žadatel o toto povolení podává pouze jednu obsáhlou žádost a obdrží jediné obsáhlé povolení. Kategorie činností, pro které se integrované povolení vydává, jsou uvedeny v příloze 1 k zákonu o integrované prevenci. Položkou 1.1 této přílohy jsou energetická zařízení o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a více. Pokud zařízení splňuje tento limit, znamená to, že se řízení o integrovaném povolení povede.

Celé řízení o integrovaném povolení je popsáno v našem manuálu [Jak probíhá integrované povolování?](#) Pro zodpovězení Vašeho dotazu je důležité vědět, že podle § 8 odst. 2 zákona o integrované prevenci úřad, který povolení vydává (ve vašem případě krajský úřad), do sedmi dnů od doručení žádosti zveřejní výpis důležitých informací na úřední desce. Tento výpis se zveřejní také na úřední desce obce, ve které má provoz působit. Zároveň je kompletní žádost zveřejněna v Registru integrovaných povolení, dostupném z www.ippc.cz.

Podle § 7 odst. 1 se **ve lhůtě osmi dnů od zveřejnění výpisu o záměru** se do řízení mohou přihlásit určité subjekty, mimo jiné také obec, na jejíž životní prostředí může mít záměr vliv. Na základě přihlášky se obec stane účastníkem správního řízení. To znamená, že má právo se vyjádřit a podat připomínky (§ 9 zákona o integrované prevenci), účastnit se ústního jednání (§ 12 tamtéž). Také má práva účastníka řízení podle obecné právní úpravy ve správním řádu. Více se dozvíte v našem manuálu [10 významných práv účastníka správního řízení](#). Mezi těmito právy je velmi důležité právo odvolání a v případě neúspěšného odvolání právo se bránit správní žalobou.

Dodáváme ale, že neznáme podrobnosti Vašeho případu. Je možné, že bioplynová stanice nepřekračuje tepelný výkon 50 MW, který je spodním limitem pro vydávání integrovaného povolení. Jestliže se řízení o integrovaném povolení nekoná, neznamená to, že by záměr nepodléhal vůbec žádným povolovacím procesům. Proběhnou zde jednotlivá řízení, která se vedou zvlášť. Podkladem pro rozhodnutí v těchto řízeních jsou závazná stanoviska, která mohou vydávat také dotčené obce. Významným stanoviskem vydávaným obcemi je stanovisko podle zákona o ochraně ovzduší.

Stanovisko podle zákona o ochraně ovzduší

Zákon o ochraně ovzduší stanovuje limity celkového znečištění ovzduší některými toxickými látkami (tzv. imisní limity) a způsob, jakým se stanoví nejvyšší hranice těchto látek vypouštěných konkrétními provozy (tzv. emisní limity). Příloha 2 tohoto zákona obsahuje výčet zařízení, pro která se vydávají závazná stanoviska podle § 11 odst. 1, 2 a 3 tohoto zákona. Bioplynová stanice by podle okolností případu mohla spadat do položek 1 či 2. Obec své závazné stanovisko podává až v průběhu územního a stavebního řízení. Tato řízení se ve Vašem případě budou konat z důvodu rozšíření bioplynové stanice, pro které bude třeba získat také územní rozhodnutí a stavební povolení.

V negativním stanovisku je ale dobré používat argumentaci překročením imisních limitů uvedených v příloze 1 zákona o ochraně ovzduší.

O ochraně ovzduší obecně se dozvíte více v našem manuálu [Právní nástroje ochrany ovzduší](#).

Obrana proti zápachu obecně

Zákon o ochraně ovzduší v § 4 odst. 9 pověřuje Ministerstvo životního prostředí k vydání vyhlášky, která by určila způsob měření zápachu a nejvyšší přípustné hodnoty. Toto pověření platí od doby účinnosti zákona o ochraně ovzduší, tedy od roku 2012. MŽP ale vyhlášku stále nevydalo, což kritizoval i Veřejný ochránce práv.¹ Důsledkem neexistence imisních limitů je nemožnost bránit se přímo proti zápachu veřejnoprávní cestou.

Vaše obec se ale může bránit cestou soukromoprávní. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v § 1013 stanovuje, že vlastník pozemku se zdrží všeho, co by mohlo způsobit, že například voda, kouř, hluk, zvířata, ale i odpad a zápach (tzv. imise) vniknou na cizí pozemek v míře nepřiměřené místním poměrům a tak, že užívání pozemku bude ztíženo. To znamená, že pokud provozovatel bioplynové stanice způsobuje, že se na sousední pozemky šíří nepřiměřený zápach, který narušuje užívání pozemků, porušuje toto ustanovení. Obranou jsou tzv. sousedské žaloby, kterými se žádá, aby se vlastník pozemku imisí zdržel. Ust. § 1013 odst. 2 zvláště upravuje imise, které vznikají v úředně povolených provozech. V tomto případě se žalobce nemůže domáhat, aby provozovatel s činností přestal. Může se pouze domáhat finanční náhrady újmy. Soukromoprávní řízení před soudem bývá finančně náročný proces, který může trvat i několik let. Pokud se rozhodnete pro tuto možnost, doporučujeme nechat se zastoupit advokátní kanceláří. Více o sousedských žalobách se dozvíte v našem manuálu [Sousedské vztahy](#).

Zpracováno ke dni 19. 6. 2020

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků. Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#).
Děkujeme.

¹ Vyjádření dostupné zde: <https://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2012/ministerstvo-se-vyhyba-povinnosti-regulovat-zapach/>

Další tipy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává právní manuály k oblastem, na které se často ptáte.

Mohlo by Vás zajímat také

- Manuál [Účast spolků v řízeních](#)

Dostupný zde: <https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/ucastnici-spravniho-rizeni/spolky-ve-spravnim-rizeni/rada/ucast-spolku-v-rizenich>

Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli dojmu, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.